

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarum reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. I. De virtute in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

tissimus partis secundæ Theologiæ Asceticæ laboratur.

III. Porro cur via hæc *illuminativa* vocetur, duarumque causas assignant Ascetæ: Prior est, quòd per illam Homo à peccatis purgatus, habilis & idoneus effectus illuminationis divinas percipiendas (juxta illud Christi Mat. 5. *Beati mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt*) illius divini luminis paulatim magis experiri, imò in ipsa dicitur tutum & operum bonorum ambulare incipiat, sicque compleat Consilium Apostoli dicentis Rom. 13. *Nox (peccata) præcessit; dies autem (scu occasio bene agendi) appropinquavit. Abiciamus ergo opera tenebrarum, & induamus opera lucis. Sicut in die honestè ambulemus.* Posterior causa, quòd Homo in hac via constitutus, ut virtutes facilius, festiusque exercere valeat, Christum, qui est *Lux* & *veritas*, *minans omnem hominem venientem in hunc Mundum*, & clarissima ac sanctitatis idea, in tali exercitio imitandum præcipuè proponat, atque adeò ab illo, quod de se Joan. 14. dixit: *Ego sum via, veritas & vita, nec venit ad Patrem, nisi per me*: illuminetur ad dictas virtutes festissimo modo exercendas.

CAPUT I.

DE VIRTUTE IN GENERE.

I. DE hac fusè agunt Ethici, verùm quia hæc virtutibus supernaturalibus, quatenus ad finem supernaturalem conducunt, sermo est, ideo virtutis talis ad actus supernaturales honestos eliciendos inclinatæ descriptio, ut examinanti patebit, omnibus omnino virtutibus tam Theologicis, quàm moralibus convenit.

II. Porro ut virtus talis perfecta, atque omnimodis absoluta sit, tres proprietates vel conditiones debet. Prima est, ut sit *deliberata*, id est, ut non actus ipse virtutis exerceatur (hoc enim naturaliter que omni laude fieri potest) sed verè etiam propter suam priam honestatem, vel certè alienam alterius virtutis principè caritatis eliciatur. Secunda est, ut sit *diferentia*

Quoad viam illuminativam.

III

ut S. Bernardus super Cant. rectè pronunciauit, *discretio omni virtuti ordinem ponit, modum tribuit, decorem & perpetuitatem confert. Est ergo discretio non tam virtus, quam quadam moderatrix virtutum, ordinatrix affectuum, & doctrix moralium. Tolle hanc, & virtus vitium erit, ipsaque affectio naturalis in perturbationem magis convertetur, exterminiumque natura.* Tertia est, ut sit *solida seu constans*, quod fiet, si propter occurrentes difficultates vel adversitates non facilè ab exercitio illius desistatur. Ex qua quidem proprietate vel maximè vera virtus ab apparente & fictitia discernitur, id quod eleganter nonnemo per similitudinem facierum naturalem & fucatum pulchritudinem habentium declaravit; sicut enim facies naturalem pulchritudinem habens, etiamsi aqua calida perfundatur, non solum pulchritudinem suam non amittit, sed potius majorem efficit, fucata verò facies in tali casu totum amittit decorem; ita virtus quoque si vera sit, etiam inter adversitates suum splendorem retinet, augètque, secus verò si fucata duntaxat sit.

III. Media, quibus virtus acquiri solet, etsi multa ab Ascetis præscribi soleant, sequenti distycho comprehensa:

Exoptes, ores, meditère, opereris oportet,
Executias crebrò, longanimis mancas.

Hæc tamen ferè ad tria revocari possunt, scilicet 1. ad *Desiderium*, quod per meditationem frequentem & accuratam præstantiæ, & fructuum ex tali virtute oriri solitorum obtinetur juxta illud Psal. 38. *In meditatione mea exarscet ignis.* 2. Ad *orationem*, per quam talis virtus incessanter petatur à DEO, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit. Unde de virtute quoque sibi quisque dictum mutare debet, quod S. Jacobus c. 1. de Sipientia dixit: *Si quis vestrum indiget Sipientiâ (aut virtute) postulet à DEO, qui datur omnibus affluenter, & non impropèrat, & dabitur ei. Petet autem in fide nihil hastans.* 3. Ad *praxin* seu exercitium; quia sicut Fabri fabricando, ita virtuosi virtutes exercendo efficiuntur. Hinc Apostolus 1. Cor. 15. fatetur: *Gratiâ & Sponsâ Cant. 1.* postquam trahi à Sponso per gratiam dicit, mox addit propriam cooperationem dicens: *Curre in odorem unguentorum thorum.*

IV. De

IV. Denique ex his, quæ hætenus de virtute in
 muni dicta sunt, sequentia axiomata viam illuminatam
 decurrere volentibus bene notanda deduci possunt. Primum
Omnis gloria Filia Regis ab intus. Psal. 44. Nam, ut rectè
 Bernardus S. 1. de natal. S. Viçt. dixit, *Sola virtus
 gloria est; sola enim est, cui gloria iure debetur.* Hinc Romani olim duo templa, Honori & Virtuti
 ædificârunt ita constructa, ut nemini ad Honoris templum
 aditus pateret, nisi qui per Virtutis templum prius transisset.
 Secundum: *Pietas ad omnia utilis*: per quam rectè In-
 res virtutem intelligunt; hæc enim verè ad omnia utilis
 tur, cum veræ opes, quibus juxta proverbium obedire
 omnia, non divitiæ sint, sed virtutes, quas secum quis
 scientia portat. Tertium: *Virtus sibi met pulcherrima
 fructus*: quia, ut rectè Cassiodorus advertit, *fructus
 habet homo, si simpliciter apud se de bono felicitis conscientiam
 monio possit gloriari: neque subiecta est externa dispositio
 bitrio, sed in propria puritatis maiestate consistens, ab
 ribus præmia non requirit. Quid enim præmii aut boni
 etet, cum sine illa nihil bonum sit, atque ad eam nec præmii
 mereatur.*

CAPUT II. QUOMODO VIRTUTES THEOLOGICAE SIBI MUTUO SUBORDINANTUR.

I. **R**ECTÈ SS. Patres & Ascetæ Caritatem reliquarum
 virtutum Reginam dixerunt, quia, sicut Ancillam
 prium officium est, Reginæ servire, atque ad illius
 intentionem cooperari; ita Virtutes reliquæ caritati
 vivunt, eamque juvant ad finem, qui est beneplacitum
 DEO, felicius, perfectiusque obtinendum. Prima
 intentione principalis virtus Caritas est.

II. Quia verò Caritatis hujus officium est, vel
 re DEO, eoque frui; ignoti autem nulla cupido est,
 cessariò præcedere debet virtus aliqua, quæ cogit
 DEVS, prout est objectum supernaturale Caritatis
 Fides, quam S. Thomas æternæ vitæ inchoationem